

**UCHWAŁA NR LIV/287/2024
RADY GMINY WYMIARKI**

z dnia 8 lutego 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wymiarki
na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.) Rada Gminy Wymiarki uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *Gminny program wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2024-2026*, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wymiarki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Izabela Mierzwa

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2024-2026

Wprowadzenie

Głównym celem Programu jest skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi w gminie Wymiarki. Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne. Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jako naturalne środowisko życia dziecka ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze – emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. To właśnie rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej. Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Często dotyczą je zjawiska bezrobocia, ubóstwa, przemocy a także coraz częściej problemy związane z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych. Problemom tym towarzyszą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy. Działalność profilaktyczna to zarówno zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, dlatego ważne jest upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

I. Podstawa prawna

Zgodnie z zapisem artykułu 176 punkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W artykule 179 ustęp 2 ww. ustawy wskazano, że rada gminy uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Zadania dotyczące wspierania rodziny, uwzględnione przy opracowywaniu *Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2024-2026* regulują m.in. poniższe akty prawne:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 901 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu pomocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 1249 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2023r., poz. 390 ze zm.);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 810 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 1993 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 2151);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 1923);
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 2230 ze zm.);

□ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798);

□ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. z 2023r., poz. 2424);

□ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz.U. z 1997r., nr 78 poz. 483 ze zm.)

□ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 1359 ze zm.)

□ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 1335)

□ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 1923)

II. Diagnoza sytuacji rodzin i dzieci w Gminie Wymiarki

1. Charakterystyka sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Wymiarki

Gmina Wymiarki jest gminą wiejską, leżąca w powiecie żagańskim. Graniczy z gminami: Przewóz, Howa, Żary, Gozdnicza. Siedzibą gminy są Wymiarki. Powierzchnia Gminy Wymiarki wynosi 63 km², co stanowi 5,57% powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi siedem miejscowości: Wymiarki, Witoszyn, Witoszyn Górny, Lutynka, Silno Małe, Lubartów i Lubieszów.

Sytuację demograficzną w Gminie Wymiarki w latach 2019-2022 (stan na dzień 31 grudnia każdego wymienionego roku) przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Struktura społeczna mieszkańców Gminy Wymiarki w latach 2019-2020-2021-2022

ROK		Lubartów	Lubieszów	Lutynka	Silno Małe	Witoszyn	Witoszyn Górny	Wymiarki	Razem
ROK 2019	Razem	35	90	175	77	648	146	1119	2290
	Wiek <18 lat	9	12	36	13	117	26	174	387
	Dorośli	26	77	139	64	531	120	944	1901
ROK 2020	Razem	34	87	170	77	645	142	1084	2239
	Wiek <18 lat	9	11	36	13	117	26	164	376
	Dorośli	25	76	134	64	528	116	920	1863
ROK 2021	Razem	35	84	161	72	637	139	1067	2195
	Wiek <18 lat	9	10	34	10	113	21	160	357
	Dorośli	26	74	127	62	524	118	907	1838
ROK 2022	Razem	31	75	161	71	655	138	1054	2185
	Wiek <18 lat	7	9	34	10	112	19	158	349
	Dorośli	24	66	127	61	543	119	896	1836

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Urzędu Gminy w Wymiarkach

Na dzień 31 grudnia 2022r. Gmina Wymiarki liczyła 2 185 mieszkańców. Najwięcej osób zamieszkiwało w miejscowości Wymiarki (tj. 1 054 osoby), następnie Witoszyn (655 osób), Lutynka (161 osób), Witoszyn Górny (138 osób), Lubieszów (75 osób). Najmniej mieszkańców liczyły wsie Silno Małe (71 osób) oraz Lubartów (31 osób). Z przedstawionych w Tabeli 1. danych wynika, że na przestrzeni trzech analizowanych lat ogólna liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się. Na dzień 31 grudnia 2019r. gmina liczyła 2 290 zameldowanych mieszkańców, w tym 387 osób do ukończenia 18 roku życia, zatem na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 105 osób, a liczba mieszkańców do ukończenia 18 roku życia na przestrzeni trzech ostatnich lat zmniejszyła się o 38 osób.

2. Wsparcie udzielane rodzinom

Do określenia zadań *Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2024-2026* niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy Wymiarki i objętych szeroko rozumianym wsparciem.

Główną instytucją podejmującą działania na rzecz wspierania rodziny w Gminie Wymiarki jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach. Pracownicy Ośrodka realizując założenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej, obejmują pomocą, nie tylko finansową, rodziny przeżywające różnego rodzaju trudności. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności.

W 2022r. ze świadczeń finansowych realizowanych w ramach pomocy społecznej skorzystały ogółem 93 rodziny tj. 122 osoby w rodzinach. Pracą socjalną objęto ponad 124 rodziny tj. 224 osoby w rodzinach uzyskały pomoc pracownika socjalnego i aspiranta pracy socjalnej w przewyżczeniu trudnej sytuacji życiowej.

W 2022r. mieszkańcy Gminy złożyli w Ośrodku 170 wniosków z prośbą o pomoc w zakresie pomocy społecznej. Przeprowadzono co najmniej 308 wywiadów. Wydano 273 decyzje dotyczące świadczeń z pomocy społecznej, z tego 215 decyzji przyznających świadczenie, 2 decyzje odmowne. Z szeroko rozumianej pomocy społecznej skorzystało co najmniej 231 osób w 126 rodzinach, co stanowi 10,57 % w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Wymiarki (2185 osób). Wydanie decyzji poprzedzała wizyta pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania osoby składającej wniosek i przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Pracownicy Ośrodka udzielali również pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej (bez wsparcia finansowego rodzin), pomagali mieszkańcom rozwiązywać problemy wykraczające poza realizowane ustawy. Tabela 2. ilustruje statystykę przyczyn objęcia rodzin pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach w latach 2020-2022.

Tabela 2. Najczęstsze przyczyny objęcia rodzin pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach w latach 2020-2021-2022

Powód trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin		
	2022 r.	2021 r.	2020 r.
ubóstwo	40	49	60
niepełnosprawność	42	48	52
bezrobocie	13	26	29
długotrwała lub ciężka choroba	38	40	42
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych-	18	23	20
w tym rodziny niepełne	7	8	11
rodziny wielodzietne	3	6	4
alkoholizm	16	18	22
potrzeba ochrony macierzyństwa	9	10	8
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	4	4
przemoc w rodzinie	0	0	1
narkomania	1	1	1
bezdomyłość	3	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach

Jak wynika z powyższej tabeli o pomoc finansową z budżetu pomocy społecznej w 2022 r. ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa wnioskowało 9 rodzin. Na przełomie trzech lat ogólna liczba tych rodzin raczej utrzymuje się na stałym poziomie. W 18 środowiskach wnioskujących o pomoc finansową zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W okresie od stycznia do grudnia 2022r. asystenturą rodzinną objętych było 10 rodzin w tym 13 dorosłych i 21 dzieci, z tego 6 rodzin objętych jest dodatkowo nadzorem kuratorskim. Pozostałe 8 rodzin nie wymagało głębszej interwencji – członkowie rodziny współpracowali z aspirantem pracy socjalnej. W Gminie Wymiarki pracę na stanowisku asystenta rodziny wykonuje jedna osoba. Rodzinom, które współpracują z asystentem zostało udzielone szerokie wsparcie ukierunkowane na wzmocnienie roli i funkcji tych rodzin, ich reintegrację, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, podniesienie ich świadomości w zakresie

planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomoc w opiece i wychowywaniu dzieci oraz dostępie do poradnictwa specjalistycznego.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu go poza rodziną biologiczną. Gmina Wymiarki partycypuje w kosztach utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych. Na dzień 31 grudnia 2022r. w pieczy zastępczej przebywało 11 dzieci oraz jedno dziecko w domu dziecka. Mimo intensywnej współpracy z rodzicami biologicznymi dzieci nie mogły przebywać w rodzinie, rodzice nie zapewniali dzieciom bezpieczeństwa i dobrych warunków do rozwoju.

Dzieci z rodzin borykających się z problemami, w których dochód nie przekraczał 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W 2022 roku z nieodpłatnych posiłków korzystało 28 dzieci, nie udzielono posiłków na wniosek dyrektora szkoły.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach wypłaca również świadczenia realizowane na mocy ustawy o świadczeniach rodzinnych. W 2022r. wypłacono 784 zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego. Z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się żywego dziecka (tzw. becikowe) skorzystały 3 rodziny. Wypłacono również 32 świadczenia rodzicielskie, 892 zasiłki pielęgnacyjne w tym 164 zasiłki dla niepełnosprawnego dziecka, 289 świadczeń pielęgnacyjnych oraz 49 specjalnych zasiłków pielęgnacyjnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach realizuje także ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2022r. z funduszu alimentacyjnego wypłacono 247 świadczeń na dzieci oraz podjęto działania w stosunku do 22 dłużników alimentacyjnych.

W 2022r. Ośrodek udzielał wsparcia rodzinom w formie dodatków mieszkaniowych (wypłacono 46 świadczeń dla 5 rodzin), energetycznych (wypłacono 13 świadczeń dla 3 rodzin), osłonowych (mieszkańcy złożyli 320 wniosków).

W związku z toczącą się od 24 lutego 2022r. wojną w Ukrainie Ośrodek wypłacał również świadczenia dla uchodźców przed wojną obywateli Ukrainy. W 2022r. wypłacono Jednorazowe świadczenie pieniężne 300 zł na kwotę 2 700zł dla 3 rodzin z Ukrainy, tj. 4 kobiety, 5 dzieci, łącznie pomocą objęto 9 osób po 300 zł na osobę, opłacono posiłki dla jednego dziecka przedszkolnego na kwotę 243 zł (tj. 27 posiłków) oraz wypłacono świadczenie za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy dla trzech właścicieli lokali mieszkalnych, w których zostali zakwaterowani obywatele Ukrainy. W 2022r. wypłacono łącznie 27 560 zł za zakwaterowanie obywateli Ukrainy (40 zł osobodzień).

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi także obsługę programu Karta Dużej Rodziny. W 2022r. do Ośrodka wpłynęły 22 wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny.

Rodziny, które przygotowują się na narodziny nieuleczalnie chorego dziecka mogą skorzystać z uprawnień w ramach ustawy "Za życiem". Realizacja tego świadczenia również została scedowana na Ośrodek Pomocy Społecznej, jednakże dotychczas z tej formy wsparcia nie skorzystała żadna rodzina.

Wsparcie rodziny może odbywać się na wielu różnych płaszczyznach. Ośrodek prowadzi również obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego działającego zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W 2022r. założono 4 Niebieskie Karty A, sporządzono 3 formularze NK C z pokrzywdzonymi oraz 2 formularze NK D z podejrzanym o stosowanie przemocy. Łącznie w 2022r. pomocą objętych było 3 kobiety i 3 mężczyzn, w tych rodzinach nie było dzieci.

W ramach programu Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w 2022r. mieszkańcy Gminy mogli otrzymać paczki żywnościowe zawierające m.in. makaron, olej, konserwy, cukier. Paczki żywnościowe otrzymało 209 osób zamieszkujących na terenie Gminy Wymiarki. Bezpośrednią dystrybucję produktów spożywczych prowadziły pracownice Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach od 1 lutego 2022r. działa ośrodek wsparcia pn. Klub „Aktywni razem”. Z pomocy Klubu korzystają seniorzy nieaktywni zawodowo oraz rodziny z dziećmi, w tym z dorosłymi niepełnosprawnymi dziećmi. Klub „Aktywni razem” prowadzony jest przez jednego lidera/opiekuna klubu. Rodziny mogły skorzystać również z pomocy psychologa. Dla uczestników Klubu prowadzone są zajęcia (dla obu grup tj. seniorzy i rodziny) ruchowe, kreatywne, kulinarne, relaksacyjne, zabawy integracyjne. Z organizowanych spotkań w 2022r. korzystało 18 seniorów oraz 10 rodzin z dziećmi (26 osób). Nabór uczestników Klubu prowadzony jest w sposób ciągły, otwarty. Chętni

do udziału w klubie mieszkańcy mogą zgłaszać się do Ośrodka, by uzyskać skierowanie do uczestniczenia w Klubie.

Rodziny przeżywające trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mogą również ubiegać się o pomoc ze strony tzw. rodzin wspierających. Rodzina wspierająca to rodzina lub osoba z kręgu otoczenia dziecka (sąsiedzi, krewni, dziadkowie, znajomi), która w oparciu o umowę z Gminą, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie wspieranej w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych zgodnie z potrzebami rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach podejmował działania w celu pozyskanie kandydatów mogących pełnić funkcję rodzin wspierających. Na stronie BIP Ośrodka opublikowano ogłoszenie o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia ww. funkcji, informacja została również umieszczona na tablicy ogłoszeń w budynku Ośrodka. Pomimo podjętych działań, nie udało się pozyskać rodzin wspierających, stąd żadna rodzina z terenu Gminy nie została objęta tą formą pomocy.

Przedszkole i szkoła podstawowa to miejsca, gdzie dziecko spędza bardzo dużo czasu. Nauczyciele odgrywają ważną rolę w życiu dziecka, ponieważ nie tylko przekazują mu wiedzę, ale również wpływają na jego postawy, zainteresowania, emocje. Ważnym jest aby w sytuacjach trudnych np. gdy dziecko przejawia trudności w nauce lub ma kłopoty w relacjach z rówieśnikami, zarówno dziecko jak i jego rodzice mieli zapewnione wsparcia i poczucie bezpieczeństwa. Edukacja szkolna w Gminie Wymiarki realizowana jest przez Szkołę Podstawową w Witoszynie. Dzieci uczą się w dwóch budynkach szkolnych znajdujących się w różnych lokalizacjach na terenie Gminy (Wymiarki- dzieci młodsze i Witoszyn dzieci starsze). W jej strukturach utworzone są dwa oddziały przedszkolne (dla czterolatków oraz pięcio- i sześciolatków) oraz klasy szkoły podstawowej. Szkoła udziela wsparcia psychologicznego i pedagogicznego zarówno dzieciom jak i ich rodzicom i opiekunom.

Udzielanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym jest również formą wsparcia rodziny. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Jest to zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa. W Gminie Wymiarki stypendia szkolne realizowane są przez pracownika Urzędu Gminy w Wymiarkach. W 2022r. nie wypłacono żadnego stypendium socjalnego.

Prawidłowe relacje pomiędzy członkami rodziny dają większą szansę na prawidłowy i wszechstronny rozwój dzieci. W siedzibie Urzędu Gminy w Wymiarkach działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oferująca pomoc i wsparcie terapeuty zarówno dla osób uzależnionych jak i członków ich rodzin.

Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Wymiarkach organizuje zajęcia umożliwiające zarówno dzieciom i młodzieży jak i rodzicom, osobom dorosłym rozwijanie zainteresowań, aktywne spędzanie czasu, odpoczynek od codziennych obowiązków. Koło Gospodyń Wiejskich „Wrzos” a także stowarzyszenia i kluby sportowe działające na terenie Gminy Wymiarki wspierają inicjatywy podejmowane przez OPS i GOKiB na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców Gminy a także samodzielnie, wykorzystując swoje zasoby organizują spotkania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców.

3. Organizacje i podmioty działające na rzecz mieszkańców Gminy Wymiarki

W Gminie Wymiarki w budowę lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodzinami wymagającymi pomocy włączone są m. in.:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach (OPS),
- Szkoła Podstawowa w Witoszynie (SP),
- Gmina Wymiarki (GMINA)
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wymiarkach (GKRPA),
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Wymiarki (ZI),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej TAD- MED w Wymiarkach (NZOZ),
- Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Wymiarkach (GOKIB),
- Stowarzyszenie MONAR Schronisko dla osób bezdomnych MARKOT w Lutynce (MONAR),

- Międzygminne Centrum Integracji Społecznej Winda (MCIS)
- Stowarzyszenia sportowe (SS) i Koło Gospodyń Wiejskich „Wrzos” z Witoszyna (KGW);
- Parafia rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Witoszynie (PARAFIA);
- Komisariat Policji w Iłowej (KP),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu (PCPR),
- Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Żaganiu (PPP),
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Żaganiu (SOSW),
- Kurator przy Sądzie Rejonowym w Żaganiu III Wydział Rodzinny i Nieletnich (KURATOR),
- Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu (PUP),
- Poradnia „Profil” w Żaganiu i w Żarach (PROFIL).

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT opiera się na usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony (czynniki zależne od nas czyli te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia (czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego).

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ☐ działanie ośrodka wsparcia- Klubu „Aktywni razem”; ☐ zaangażowanie wielu podmiotów na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny; ☐ analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie ☐ podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin ☐ zapewnianie rodzinom wsparcia asystenta rodziny, aspiranta pracy socjalnej, lidera Klubu; ☐ dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia (terapeuta ds. uzależnień, psycholog, pedagog) ☐ dysponowanie przez szkołę bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów ☐ organizowanie w gminie oferty spędzania czasu wolnego adresowanej do dzieci i młodzieży przez placówkę oświatową, GOKiB, stowarzyszenia sportowe ☐ podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ☐ organizowanie akcji i spotkań o tematyce profilaktycznej ☐ realizowanie działań z zakresu udzielania pomocy żywnościowej oraz dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ brak możliwości poszerzenia sieci placówek społecznych; ☐ niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia na terenie gminy (psycholog, psychiatra) ☐ niski poziom aktywności samopomocowej mieszkańców Gminy- brak rodzin wspierających ☐ widoczne zjawisko długotrwałego uzależnienia osób/rodzin od świadczeń pomocy społecznej ☐ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ☐ małe zainteresowanie mieszkańców Gminy poprawą swojej sytuacji życiowej
Szanse	Zagrożenie
<ul style="list-style-type: none"> ☐ niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci wymagających wsparcia ☐ możliwość zapewnienia wsparcia rodzinom, w których przyszło na świat ciężko chore dziecko ☐ zaangażowanie dzieci i młodzieży z terenu gminy w działania w formie wolontariatu ☐ efektywne poradnictwo i podejmowane interwencje mające wpływ na zmianę zachowań ofiar i sprawców 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ zwiększająca się skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin w gminie ☐ powstające nowe formy uzależnień młodzieży ☐ niewystarczająca liczba kadry pracującej z osobami uzależnionymi na terenie gminy ☐ transport publiczny pomiędzy Żaganiem i Żarami- nieliczne połączenia powodują brak możliwości skorzystania z pomocy oferowanej przez ośrodki

przemocy w rodzinie ☐ niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ☐ Kompleksowe wsparcie rodzin dzięki współpracy wielu instytucji	mające siedzibę poza gminą
---	----------------------------

III. Adresaci Programu

Odbiorcami Programu są:

1. rodziny z dziećmi zamieszkałe na terenie Gminy Wymiarki, przejawiające problemy opiekuńczo – wychowawcze,
2. dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
3. przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

IV. Cele główne i szczegółowe Programu

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą. Proponowane oddziaływania pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji.

1. Cel główny

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Wymiarki w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

2. Cele szczegółowe

2.1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin

Lp	Działanie/zadanie planowane do realizacji	Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła finansowania
1.	Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci i dorosłych wymagających tego rodzaju wsparcia	-zabezpieczenie podstawowych potrzeb żywieniowych rodzin, - sprawnie działający system szeroko pojętej pomocy społecznej	Jednostka koordynująca i realizator: OPS Partnerzy: placówki oświatowe, firmy cateringowe	2024-2026 zadanie ciągle	Liczba dzieci i dorosłych korzystających z ciepłych posiłków, liczba wydanych zasiłków celowych na zakup żywności	Samorząd gminny, administracja rządowa
2.	Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom będącym w trudnej sytuacji bytowej	- zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin, - sprawnie działający system szeroko pojętej pomocy społecznej, - objęcie pomocą finansową osób do tego uprawnionych	Jednostka koordynująca i realizator: OPS, Gmina Partnerzy: organizacje pozarządowe, prywatni sponsorzy, parafia, KGW, SS	2024-2026 zadanie ciągle	Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą, wielkość i forma udzielanej pomocy (m.in. zasiłki celowe, rodzinne, mieszkaniowe, stypendia szkolne, podręczniki szkolne)	Samorząd gminny, administracja rządowa
3.	Zapewnianie rodzinom możliwości skorzystania z Programu Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa	- zabezpieczenie podstawowych potrzeb żywieniowych rodzin	Jednostka koordynująca realizator: OPS Partnerzy: Bank Żywności Gorzów	2024-2026 zadanie ciągle	Liczba wydanych skierowań, liczba osób/ rodzin korzystających z Programu Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa	Samorząd gminny, administracja rządowa środki własne SS i KGW

	2021-2027(FEPŻ)		Wlkp., KGW, SS		2021-2027(FEPŻ)	
4.	Zapewnienie schronienia rodzinom z dziećmi będących w sytuacjach kryzysowych	-zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin -poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny	Jednostka koordynująca: OPS Partnerzy: komisja mieszkaniowa Gminy Wymiarki, Gmina, PCPR	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą, wielkość i forma udzielanej pomocy (np. przydzielenie mieszkania socjalnego, skierowanie do domu samotnej matki)	Samorząd gminny, administracja rządowa
5.	Wydawanie Karty Dużej Rodziny	- sprawnie działający system szeroko pojętej pomocy społecznej	Jednostka koordynująca: OPS Partnerzy: MRPiPS	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba przyjętych wniosków i wydanych kart	Samorząd gminny, administracja rządowa

2.2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i dysfunkcji w rodzinach

Lp.	Działanie/zadanie planowane do realizacji	Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła finansowania
1.	Monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem	-przeciwdziałanie pogłębianiu się problemów w rodzinach, - udzielanie wsparcia rodzinom - współpraca instytucji na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi	Jednostka koordynująca: OPS Partnerzy: KP, placówki oświatowe, NZOZ, GKRPA, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba monitorowanych rodzin	Samorząd gminny, administracja rządowa
2.	Rozwój kółek zainteresowań, organizowanie imprez sportowych, integracyjnych, rekreacyjnych, kulturalnych	- utworzenie miejsc aktywnego spędzania czasu - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i rodziców	Jednostka koordynująca: GOKiB i OPS Realizator: GOKiB, OPS, SS, KGW, SP	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba zorganizowanych kółek zainteresowań, spotkań, imprez sportowych, integracyjnych, rekreacyjnych, kulturalnych	Samorząd gminny, administracja rządowa, budżet KGW, SS
3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	-organizacja zajęć wyrównawczych i korepetycji	Realizator: SP, OPS	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych i korepetycji	Samorząd gminny, administracja rządowa
4.	Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników OPS poprzez udział w kursach szkoleniach, warsztatach, konferencjach	- wzrost kompetencji asystentów rodziny i pracowników OPS w zakresie pracy z rodziną, - sprawnie działający system szeroko pojętej pomocy społecznej, -wzmocnienie działań profilaktycznych i udoskonalanie istniejących metod	Jednostka koordynująca: OPS Partnerzy: PCPR, ROPS	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba szkoleń/ kursów/ warsztatów, liczba pracowników podnoszących kwalifikacje	Samorząd gminny, administracja rządowa, inne źródła

		pracy z rodziną				
5.	Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych	Rozpoznanie deficytów i potrzeb rodzin w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci, ocena sytuacji dziecka w rodzinie, w środowisku szkolnym, rówieśniczym	Jednostka koordynująca: OPS Realizator: OPS, SP, NZOZ	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych, liczba rodzin i dzieci z rozpoznanymi potrzebami	Samorząd gminny, administracja rządowa
6.	Organizacja zajęć i wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	- sfinansowanie wyjazdów kolonijnych dzieciom z rodzin będących w trudnej sytuacji finansowej, życiowej, - profilaktyka i zapobieganie powielaniu przez dzieci negatywnych wzorów zachowań wyniesionych z domu rodzinnego, - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci	Realizatorzy: GOKiB, organizacje pozarządowe, OPS, PCPR Partnerzy: placówki oświatowe, Gmina	2024-2026 Zadanie cyklicz-ne	Liczba zorganizowanych form wypoczynku, liczba dzieci uczestniczących w organizowanych zajęciach	Samorząd gminny, administracja rządowa, organizacje pozarządowe

2.3. Rozwiązywanie zaistniałych sytuacji kryzysowych i dysfunkcji w rodzinach

Lp.	Działanie/zadanie planowane do realizacji	Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła finansowania
1.	Zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny i rodzin wspierających	-przeciwdziałanie pogłębianiu się problemów w rodzinach - udzielanie wsparcia rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej, -Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, -wzmocnienie więzi rodzinnych, stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny	Jednostka koordynująca i realizator: OPS	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, liczba rodzin wspierających , liczba rodzin korzystających z pomocy tych rodzin	Samorząd gminny, administracja rządowa
2.	świadczenie pracy socjalnej	- udzielanie wsparcia rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej,	Jednostka koordynująca i realizator: OPS	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba pracowników OPS świadczących pracę socjalną,	Samorząd gminny, administracja rządowa

		-pomoc we wzmacnianiu/odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie - Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych rodzin, - sprawnie działający system szeroko pojętej pomocy społecznej			Liczba rodzin objętych pomocą pracownika socjalnego i aspiranta pracy socjalnej	
3.	działania aktywizujące zawodowo i społecznie rodziny, w których opiekunowie pozostają bez pracy	- udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej, - poprawa sytuacji finansowej rodzin	Jednostka koordynująca: OPS Realizator: OPS, PUP, MCIS, ZAZ	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba bezrobotnych rodziców zaktywizowanych zawodowo	Samorząd gminny, administracja rządowa, MCIS, ZAZ
4.	reintegracja rodzin tj. pomoc w przygotowaniu rodziców biologicznych do powrotu ich dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej do rodziny	- udzielanie wsparcia rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej, - powrót dzieci do rodziny biologicznej -zmniejszenie kwoty partycypacji Gminy w kosztach pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Jednostka koordynująca: OPS Realizator: OPS, PCPR, kurator,	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba rodziców objętych wsparciem asystenta w celu powrotu dzieci do rodziny biologicznej, liczba dzieci które powróciły do rodziny biologicznej	Samorząd gminny, administracja rządowa,
5.	Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego	- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny udzielanie kompleksowego wsparcia mieszkańcom Gminy, - przeciwdziałanie pogłębianiu się problemów w rodzinach, - zapewnienie mieszkańcom Gminy możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy specjalistów m.in. psychologa, pedagoga, psychoterapeuty, radcy prawnego	Realizatorzy: GKRPA, OPS, SP PCPR	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach z terapeutą w UG Wymiarki, liczba osób korzystających z programu korekcyjno-edukacyjnego, liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa w SP, OPS	Samorząd gminny, administracja rządowa,
6.	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	- zabezpieczenie potrzeb dzieci, -pokrycie części kosztów za utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny	Jednostka koordynująca: OPS Partnerzy: Gmina, PCPR	2024-2026 zadanie ciągłe	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, których pobyt współfinansowany jest przez Gminę	Samorząd gminny, administracja rządowa

V. Źródło finansowania

Finansowanie *Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2024-2026* odbywać się będzie corocznie w ramach środków z budżetu Gminy Wymiarki, budżetów jednostek

uczestniczących w realizacji Programu, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VI. Monitorowanie programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach. Ośrodek będzie monitorował realizację zaplanowanych działań na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Raport z monitoringu będzie sporządzony w terminie do dnia 31 marca każdego roku i przedstawiony zostanie Radzie Gminy, jako roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją działań.

VII. Zakończenie

Podstawowym założeniem *Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2024-2026* jest stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin z dziećmi z Gminy Wymiarki. Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązując własne problemy, lecz są też takie, które nie potrafią w pełni realizować swych funkcji oraz rozwiązywać swoich sytuacji kryzysowych. Trudne warunki materialne, nierozwiązane problemy, niedostatki w zakresie spełnianej przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, rozpad rodziny, zrywanie się więzi rodzinnych i zanikanie poczucia odpowiedzialności, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz.

Wyzwaniem dla organizacji i podmiotów działających na rzecz mieszkańców Gminy Wymiarki jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza przykładów "dobrego rodzicielstwa". Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągle poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków.

Zadaniem wszystkich instytucji jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają zaniedbywania, przemocy ze strony rodziców. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie i może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małoletnich i wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci.

Wymiarki, 28 grudnia 2023 r.

Spis treści:

Wprowadzenie1

I. Podstawa prawna1

II. Diagnoza sytuacji rodzin i dzieci w Gminie Wymiarki 2

1. Charakterystyka sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Wymiarki 2

2. Wsparcie udzielane rodzinom 3

3. Organizacje i podmioty działające na rzecz mieszkańców Gminy Wymiarki 7

4. Analiza SWOT 8

III. Adresaci Programu 9

IV. Cele główne i szczegółowe Programu9

1. Cel główny10

2. Cele szczegółowe 10

2.1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin10

2.2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i dysfunkcji w rodzinach .. 11

2.3. Rozwiązywanie zaistniałych sytuacji kryzysowych i dysfunkcji w rodzinach .. 12

V. Źródło finansowania14

VI. Monitorowanie programu14

VII. Zakończenie 14

Spis Treści 16

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.) do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy.

Podstawowym celem ustawy jaki przyświecał ustawodawcy jest kompleksowe uregulowanie problematyki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi prawidłowej opieki rodzicielskiej.

Dotychczas obowiązywał *Gminny program wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2021-2023* przyjęty Uchwałą nr XXVI/144/2021 Rady Gminy Wymiarki z dnia 25 marca 2021r.

Opracowanie nowego dokumentu podyktowane jest wpływem perspektywy czasowej, na którą ustanowiony został dotychczas obowiązujący Program.

Przedstawiony Program i współpraca jednostek zaangażowanych w pomoc rodzinie mają za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, a w konsekwencji, w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą.

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych działań realizowanych w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na terenie Gminy Wymiarki.

Finansowanie *Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2024-2026* odbywać się będzie corocznie w ramach środków z budżetu Gminy Wymiarki, budżetów jednostek uczestniczących w realizacji Programu, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.